

Nr 65.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förvärv för postverkets räkning av tomtmark i Göteborg; given Stockholms slott den 14 februari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson:

I skrivelse den 31 januari 1941 har generalpoststyrelsen hemställt om godkännande av ett vid skrivelsen i avskrift fogat avtal om inköp av i avtalet närmare angiven tomtmark i Göteborg samt om anvisande av ett anslag av 55,000 kronor för köpeskillingens gäldande. Genom avtalet skulle viss för uppförande av ytterligare en postkontorsbyggnad erforderlig mark förvärvas. Avtalet torde såsom bilaga få fogas till dagens statsrådsprotokoll.

Innan jag redogör för styrelsens nu föreliggande skrivelse torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t den 20 december 1940 på därom av generalpoststyrelsen i skrivelse den 19 i samma månad gjord framställning bemyndigat styrelsen att för nyssnämnda ändamål inköpa fastigheten stadsägan nr 7589 i

Bihang till riksdagens protokoll 1941. 1 saml. Nr 65.

Göteborgs stad samt att för inköpet taga i anspråk ett belopp av 35,000 kronor av reservationsanslaget till inköp för postverkets räkning av fastigheter. Till stöd för framställningen den 19 december 1940 anförde *generalpoststyrelsen* i huvudsak följande:

År 1925 i samband med ibruktagandet av posthuset vid Drottningtorget och förläggning dit av postkontoret Göteborg 1 centraliserades all brevbäring inom Göteborgs fastlandsdel till nämnda postkontor. Denna ordning har därefter till slutet av november 1939 i huvudsak bibehållits oförändrad. Vid centraliseringens genomförande uppgick brevbärrpersonalen (värdebrevbärarna oräknade) inom Göteborg till 190 man. Stadens tillväxt har därefter medfört ökad bebyggelse och därigenom förstoring av lokalbrevbäringsområdet. Denna omständighet i förening med en stark stegring av poströrelsen i allmänhet och särskilt den postmängd, som utdelas av brevbärare, har nödvändiggjort en successiv ökning av brevbärrstyrkan i Göteborg till 295 man i slutet av 1939, vartill kommer 32 värdebrevbärare. Av denna brevbärrpersonal var vid nämnda tidpunkt den övervägande delen, omkring 275 man jämte 32 värdebrevbärare, förlagd till postkontoret Göteborg 1 och återstoden till postkontoret Göteborg 8 på Hisingen.

Som en naturlig följd av den nu berörda utvecklingen hava brevbärarexpeditionens lokaler inom postkontoret Göteborg 1 efter hand måst utvidgas genom ianspråktagande av alla de utrymmen, som kunnat disponeras för detta ändamål. Ytterligare utvidgning av brevbärravdelningens utrymmen är av praktiska skäl icke möjlig. Till följd av nytillkomna uppgifter och oförutsedd kraftig ökning av rörelsen inom postkontorets andra arbetsområden är det tvärtom ett behov att kunna disponera delar av brevbärravdelningens nuvarande utrymmen för andra ändamål.

Som ovan nämnts har den 1925 genomförda centraliseringen av brevbäringen inom Göteborgs fastlandsområde bibehållits oförändrad till slutet av år 1939. I november månad nämnda år inflyttade postkontoret Göteborg 5 i nya lokaler vid Södra Vägen 44. I samband därmed förlades den tidigare från postkontoret Göteborg 1 utgående brevbäringen inom postkontorets Göteborg 5 postområde till sistnämnda postkontor, som därvid övertog 43 man av brevbärrstyrkan vid postkontoret Göteborg 1. Denna åtgärd framtingades genom nödvändigheten att åstadkomma avlastning av arbete och flyttning av personal från brevbärravdelningen vid postkontoret Göteborg 1.

Även efter de sålunda i november 1939 genomförda förändringarna har arbetet inom postkontorets Göteborg 1 brevbärravdelning företett en fortgående ökning, vilket ånyo nödvändiggjort anställandet av ytterligare brevbärrpersonal. Den inom avdelningen sysselsatta personalstyrkan uppgår för närvarande till 265 man, därav 32 värdebrevbärare. Redan med nuvarande postmängd och arbetsstyrka äro utrymmena inom avdelningen helt tagna i anspråk och fullt utnyttjade. Inom vissa av de yttre brevbäringsdistrikten är postmängden så stor, att ytterligare förstärkning av brevbärrpersonalen inom kort är ofrånkomlig. Den särskilda avdelningen för värdebrevbärarna är sedan länge otillräcklig, men utvidgning av densamma har på grund av lokalbristen hittills icke kunnat genomföras. Härtill kommer det allt starkare framträdande behovet att disponera delar av brevbärravdelningens utrymmen för andra viktiga postala ändamål. I själva verket förhåller det sig så, att den fortgående ökningen av postmängd och personal inom brevbärravdelningen och stegringen av rörelsen inom de övriga arbetsområden vid postkontoret Göteborg 1, för vilka lokaler i bottenvåningen äro erforderliga, inom en nära framtid måste föra därhän, att en rationell ledning och organisation av arbetet vid postkontoret omöjliggöres.

För att hindra en dylik utveckling måste brevbäringen i Göteborg ytterligare decentraliseras, vilket för övrigt är helt naturligt i en stad av Göteborgs storleksordning och med den i övervägande öst-västlig riktning utsträckta bebyggelsen, som är utmärkande för Göteborgs fastlandsområde. Den i slutet av 1939 företagna överflyttningen av viss brevbäring från postkontoret Göteborg 1 till postkontoret Göteborg 5 var en tvingande nödvändighet men utgjorde samtidigt ett första led i brevbäringens decentralisering. Efter denna överflyttning omfattar postkontorets Göteborg 1 lokalbrevbäringsområde dels centrum av staden med utpräglade affärsdistrikt dels de östliga och dels de västliga ytterområdena av stadens fastlandsdel med övervägande bostadsbebyggelse. Avsett är att efterhand ytterligare två brevbärarpostkontor skola inrättas i Göteborg, först ett inom det västliga ytterområdet och senare ett inom det östliga.

Med hänsyn till lokalsvårigheterna för postkontoret Göteborg 1 kan inrättandet av det första av dessa nya brevbäringspostkontor icke uppskjutas någon längre tid. Generalpoststyrelsen har fördenskull låtit undersöka möjligheterna att anskaffa lokal för ett dylikt postkontor. Det har därvid visat sig, att lokaler av den storlek, som erfordras för ett brevbäringspostkontor, icke finnas att hyra inom det ifrågavarande området och att där icke heller finnes någon välbelägen byggnad, inom vilken lämpliga lokaler för det planerade nya postkontoret kunna inredas för rimliga kostnader. Lokalfrågan måste således lösas genom inköp av ett tomtområde för postverkets räkning och uppförande därå av en posthusbyggnad. Generalpoststyrelsen har fördenskull införskaffat anbud å och förhandlat om inköp av sådana till salu varande fastigheter inom det ifrågavarande området, som hava ett ur postal synpunkt godtagbart läge och lämpa sig för den planerade bebyggelsen. Av de olika tomtområden, som sålunda erbjudits till förvärvande för postverkets räkning och som motsvara de uppställda fordringarna, är ett markområde inom Majornas 1:sta rote att föredraga framför de övriga såväl ur kostnadssynpunkt som med hänsyn till läget, vilket ur postal synpunkt kan betecknas såsom mycket gott. Såsom avgivna anbud utvisa, äges det ifrågavarande markområdet till vissa delar, sammanlagt 902,9 kvadratmeter, av Göteborgs stad och till återstående del, omfattande 470 kvadratmeter, av privatpersoner. Hela markområdet betingar enligt anbudet ett pris av högst 95,000 kronor. Detta pris, som motsvarar en kostnad av 69 kronor per kvadratmeter, torde få anses såsom förmånligt för staten.

Av ovan anförda skäl anser generalpoststyrelsen angeläget, att det ifrågavarande markområdet förvärfvas för postverkets räkning. Frågan om inköp för postverkets räkning av de utav Göteborgs stad ägda delarna av markområdet synes böra föreläggas 1941 års riksdag. Det är generalpoststyrelsens avsikt att härom ingiva särskild framställning till Kungl. Maj:t. Vad angår den i enskild ägo befintliga delen av markområdet, fastigheten stadsägan nr 7589, kan däremot riksdagens beslut icke avvaktas, alldenstund villkoren i det beträffande denna fastighet avgivna anbudet föreskriva, att köpeskillingen, 35,000 kronor, skall erläggas senast den 31 december 1940.

I sin skrivelse den 31 januari 1941 har generalpoststyrelsen meddelat, att styrelsen efter förhandlingar med Göteborgs stad avslutat ett av Kungl. Maj:ts godkännande beroende avtal om förvärv av den i framställningen den 19 december 1940 angivna, Göteborgs stad tillhöriga tomtmarken. I fråga om avtalet anför styrelsen, att det av detsamma framginge, att avtalet innefattade såväl överlåtelse från Göteborgs stad till styrelsen av vissa i avtalet närmare angivna områden som även överlåtelse från styrelsen till staden av två om-

råden av den utav styrelsen tidigare förvärvade stadsägan nr 7589, det ena området om cirka 7.5 kvadratmeter och det andra om cirka 93.5 kvadratmeter. Överlåtelsen av de båda sistnämnda områdena borde, anför styrelsen, ses i sammanhang med bestämmelserna i punkterna 8:o) och 10:o) i avtalet. I stort sett kunde den ifrågavarande överlåtelsen från generalpoststyrelsen till staden samt klausulerna i 8:o) och 10:o) punkterna i avtalet sägas innefatta, att generalpoststyrelsen befriades från den styrelsen eljest enligt stadsplanlagen åvilande skyldigheten att avstå gatumark utan ersättning och bidra till iordningställande av gatumark till ett sammanlagt belopp, som med ungefär 4,000 kronor beräknades överskjuta värdet av den tomtmark styrelsen enligt avtalet överläte till staden. Den mellanavgift i samband med de ömsesidiga överlåtelseerna, vilken styrelsen enligt avtalet förbunde sig utgiva till staden, 55,000 kronor, kunde således i verkligheten sägas uppgå till ett belopp av allenast omkring 51,000 kronor.

Hela det tomtområde, som vid fullföljandet av avtalet mellan generalpoststyrelsen och Göteborgs stad kommer att vara i styrelsens ägo och vilket område motsvarar tomterna nr 7 och 8 enligt föreliggande förslag till tomtindelning inom 41:sta kvarteret Jaegerdorff i Majornas 1:sta rote, omfattar 1,271.9 kvadratmeter och betingar ett sammanlagt pris av 90,000 kronor, motsvarande i runt tal 70 kronor per kvadratmeter.

Genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 20 december 1940 förvärvades för postverkets räkning viss del av den tomtmark, som erfordras för uppförande av ett nytt postkontor i Göteborgs västliga del. Det nu föreliggande förslaget innebär, att den för nämnda ändamål ytterligare erforderliga tomtmarken skulle förvärvas. Då varken den avtalade köpeskillingen, 55,000 kronor, eller de övriga villkor, som innefattas i det nu föreliggande avtalet, givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna det vid detta protokoll fogade, mellan generalpoststyrelsen och Göteborgs stad ingångna avtalet;

dels ock till *Inköp för postverkets räkning av tomtområde i Göteborg* å kapitalbudgeten under rubriken statens affärsverksfonder, Postverket, för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 55,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.

Bilaga.

Emellan Göteborgs stad genom dess drätselkammare, å andra avdelningen, här nedan benämnd staden, samt Kungl. Generalpoststyrelsen, här nedan benämnd styrelsen, träffas härmed följande

AVTAL.

Staden överlåter till styrelsen med full äganderätt *dels* det område om 268.1 kvadratmeter av stadsågan nr 8879 i Göteborg, vilket å bifogade karta utmärkts med grön kantfärg, *dels* två områden, utgörande delar av äldre Slottsskogsgatan, det ena å 139.6 kvadratmeter och det andra å 111.7 kvadratmeter, å kartan utmärkta med gul kantfärg, vilka tre nu nämnda områden jämlikt tomtindelning, fastställd den 3 juli 1940, skola ingå i tomten nr 7 i 41:a kvarteret Jägerdorff i Majornas 1:a röte, *dels* det område om 231.1 kvadratmeter av stadsågan nr 8879, vilket å kartan utmärkts med röd kantfärg, och *dels* två områden utgörande delar av äldre Slottsskogsgatan, det ena å 104.7 kvadratmeter och det andra å 47.7 kvadratmeter, å kartan utmärkta med blå kantfärg, vilka tre sistnämnda områden enligt ovannämnda tomtindelning skola ingå i tomten nr 8 i nämnda kvarter.

Styrelsen å sin sida överlåter till staden med full äganderätt två områden av stadsågan nr 7589 i Göteborg, det ena om cirka 7.5 kvadratmeter och det andra om cirka 93.5 kvadratmeter, å kartan utmärkta med brun kantfärg, vilka områden jämlikt stadsplan, fastställd den 21 april 1939, skola ingå i Lilla gatan respektive Jägerdorffsplatsen.

Styrelsen skall därjämte såsom mellangift till staden erlægga kronor femtiofemtusen (55,000), vilket belopp skall i stadskassan kontant inbetalas vid tillträdet av de till styrelsen överlätna områdena.

För avtalet gälla i övrigt följande villkor:

1:o) De överlätna områdena tillträdas av staden respektive styrelsen å trettonde dagen efter den dag, då avtalet i enlighet med vad här nedan under 12:o) stadgas, blivit slutligen giltigt.

2:o) De överlätna områdena överlämnas fria från byggnader, inteckningar och oinvecknat inifrån.

3:o) För överlätna områdena utgående skatter, utskylder och andra onera betalas av respektive överlåtare, intill dess områdena blivit särskilt för sig eller gemensamt med annan förvärvaren tillhörig mark upptagna till taxering.

4:o) Vardera parten har att tillhandahålla den andre för dennes fång erforderliga åtkomst- och andra handlingar med undantag av avstycknings-, mättings- och taxeringshandlingar.

5:o) Vardera parten har att gälda samtliga med hans fång förenade lagfarts-, avstycknings- och mättningskostnader.

6:o) Staden fritages från skyldighet att deltaga i kostnad för anordnande av hägnad samt brand- eller stängselmur kring tomterna. Denna befrielse gäller dock endast till förmån för staden, och skall det inbördes förhållandet mellan ägare till tomterna och annan ägare än staden till angränsande tomter i fråga om ersättning för hägnad samt brand- eller stängselmur regleras så, som om samtliga tomter vid byggnadsarbetenas påbörjande å någon av dem varit av staden försälda.

7:o) Styrelsen ansvarar för, att de delar av tomterna, som ej bebyggas, hållas i vårdat skick.

Vidare ansvarar styrelsen för, att de åtgärder, som av drätselkammaren kunna komma att föreskrivas för vattnets avledande såväl från stuprör som i övrigt från tomterna, bliva behörigen vidtagna.

8:o) Till tomterna gränsande, ej utlagda gatudelar skola genom stadens försorg och på dess bekostnad utläggas, efter det styrelsen därom hos drätselkammaren gjort framställning.

9:o) Staden medges rätt såväl att bibehålla och nyttja de ledningar, som för närvarande finnas nedlagda inom de till styrelsen överlättna områdena, som ock att å ledningarna verkställa reparationer, allt utan att härför utgiva särskild ersättning till styrelsen. Dessa rättigheter skola upphöra, då marken ifråga behöver av styrelsen tagas i anspråk för bebyggelse. Styrelsen äger därefter fritt föfoga över ledningarna, och fritages staden från skyldighet att borttaga desamma.

10:o) Styrelsen och blivande ägare av tomterna fritagas från skyldighet att ersätta staden värdet av mark, som enligt nu gällande stadsplan ingår i gata framför tomterna, ävensom från möjligen uppkommande skyldighet jämlikt § 49 i stadsplanelagen den 29 maj 1931 att bidra till kostnaden för iordningställande av samma gatumark.

11:o) För de till styrelsen överlättna områdena skall årligen från och med år 1942 till stadskassan erläggas tomtöresavgift med tio (10) kronor 83 öre, varförutom skola fullgöras de utskylder och besvär, som äro eller framdeles bliva för områdena bestämda, däribland föreskriven gårdaköpsavgift till stadskassan vid blivande överlåtelse.

12:o) Förestående avtal är giltigt endast under förutsättning att Kungl. Maj:t före den 1 juli 1941 godkänt detsamma.

Detta avtal är upprättat i två likalydande exemplar, av vilka drätselkammarens andra avdelning samt Kungl. Generalpoststyrelsen erhållit ett vardera.

Göteborg i drätselkammaren, å andra avdelningen, den 28 januari 1941.

J. A. Fagerberg.

Torsten Hultin.

O. Arnulf-Olsson.

Carl Karlsson.

Carl Englund.

Edvin Söderberg.

O. H. Strömberg.

/ F. Persson.

Stockholm den 31 januari 1941.

Kungl. Generalpoststyrelsen:

Anders Örne.

Josef Andrée.